

Bancaja

Fa alguns mesos, a finals d'estiu i principis de tardor, van aparèixer per pobles i ciutats del País Valencià unes tanques publicitàries que anunciaven una fusió. De bancs, naturalment, o més exactament de caixes d'estalvi, que són les fusions que s'anuncien. Es tractava, com els lectors informats ja saben i pensen, de la fusió de la caixa més grossa del país i regne, la de València, amb una altra de dimensions més modestes, la de Castelló. Tot normal: els bancs i les caixes es fonen i es difonen tant com poden i com és del seu gust i conveniència. A diferència d'aquest cas, però, la majoria no es confonen. Més aviat miren, perquè els convé, de mantenir en el camp de les finances fusionades algun senyal d'identitat originari: el Banc de Bilbao-Biscaia, per exemple, o la Caixa de Pensions de Barcelona, que bé que s'han fos o fusionat sense deixar-se el nom pel camí. Els valencians, per contra, sembla que som un cas a banda també en això de l'estalvi.

La gran fusió valenciana s'anunciava en els cartells com una cortina o teló corre-gut que un dia s'obriria i mostraria al món el nom de la cosa. Era la innocent i clàssica maniobra del suspense, com volent que tothom es preguntara ansiosament: ¿quin nom tindrà la nova caixa?, ¿serà la caixa de València i Castelló?, ¿serà la Caixa Valenciana?, ¿serà Caixa Valcas o potser Caixa Casval?, ¿quin nom li posaran que represente adequadament l'entitat combinada?, ¿què se'n farà de la denominació d'origen? Jo mateix, ho reconec, hi tenia una miqueta de curiositat, i pel meu compte inventava noms possibles. Ai las, més dura va ser la sorpresa, quan les tanques publicitàries van descórrer el teló i va aparèixer el nom esperat. Tristíssim, pseudotècnic, inert, neutre i cacofònic. Deu ser que jo no puc suportar les paraules castelles que acaben en *-aja* o en *-ajo*, com ara *estropajo*, *badajo* i *borraja*. Només per

això, ja em va molestar BANCAJA. No sona bé, ja poden fer-li propaganda, que no sona bé. I que no diguen que BANCAIXA sonaria igual, que no és veritat, sobretot pronunciat a la valenciana, que no es note la *i*: no es pot ni comparar. Qui negue que BANCAIXA és infinitament més eufònic és que té la sensibilitat acústica destrossada. O que és sensible a unes altres preferències fonètiques, on impera l'espessa *j* castellana. En fi, que per eufonia no li han posat BANCAJA a la criatura, diria jo. Li ho deuen haver posat per un altre motiu.

No sabrem mai per quina raó la nova caixa no porta cap marca de procedència, cap senyal que indique que l'entitat és valenciana d'origen i de residència. Deu ser perquè no sabien què fer entre Castelló i València, però no ho han dit. I així, de les dues grans caixes valencianes foses i confoses, una es diu CAM, que vol dir Caja de Ahorros del Mediterráneo, abans d'Alacant i Múrcia, i l'altra es diu BANCAJA, que no vol dir absolutament res. Tampoc no sabríem perquè es diu BANCAJA i no BANCAIXA, sí no fóra per una carta d'un altíssim dirigent de l'entitat que m'ha arribat a les mans. La carta, en un català rigorosament impecable, va dirigida a un client que havia demanat explicacions sobre el tema. I l'alt dirigent de la casa de la CAJA explica, en efecte, que l'adaptació de "l'accepció castellana BANCAJA" s'ha fet per "motius de caràcter estrictament tècnic". Hom es pot preguntar quina relació hi ha entre la tècnica i l'idioma, cosa que l'alt i amable directiu no especifica (ni podria). Simplement diu, a continuació, que la campanya

per introduir "un nom tan nou com BANCAJA" suposava un increment de dificultats en la substitució dels noms anteriors. Això ja ho entenc: "BANCAJA és un nom que ho diu tot", segons la publicitat, i segons un servidor és un nom que no diu res o, si de cas, diu que una caixa és un banc, cosa que ja sabia tothom. Amb un nom així, tan irreal i tan desarrelat, és lògic que tingueren dificultats de promoció. Però la raó decisiva, segons el directiu, és aquesta: "La implantació de la nostra Caixa en altres comunitats autònomes i la realitat bilingüe de la Comunitat Valenciana han aconsellat que siga en castellà".

Realment, ja no caldrien més comentaris. Només podríem recordar, per si de cas, que una caixa d'una certa comunitat autònoma que també és "bilingüe" com la valenciana, i que es troba present en moltes comunitats autònomes, és coneguda per tot arreu com "la Caixa", i això no sembla que haja reduït la seua importància i expansió. I la Caixa de Galícia es diu *Caixa Galicia*, i el Barclays Bank es diu Barclays Bank, i en els anys que vivim ningú no pensa ja que haja de negar l'idioma del propi país per raons tècniques o per altres raons encara menys raonables. Això sí, l'alt dirigent de BANCAJA assegura que estan pendants d'un estudi de mercat i que, si tot va bé, també en un futur ens serà permès de dir BANCAIXA. Per començar, però, i per educar-nos la vista, tots els carrers cèntrics de la ciutat en què visc estan ocupats per grans rètols de BANCAJA en bombetes elèctriques, presidint les il·luminacions de Nadal. Tan fàcil que era haver tingut una miqueta de bon gust, una miqueta de sensibilitat, i una miqueta, només una mostra mínima, de saludable patriotisme. ¿O és que ací, ja ni això és fàcil?

Joan F. Mira